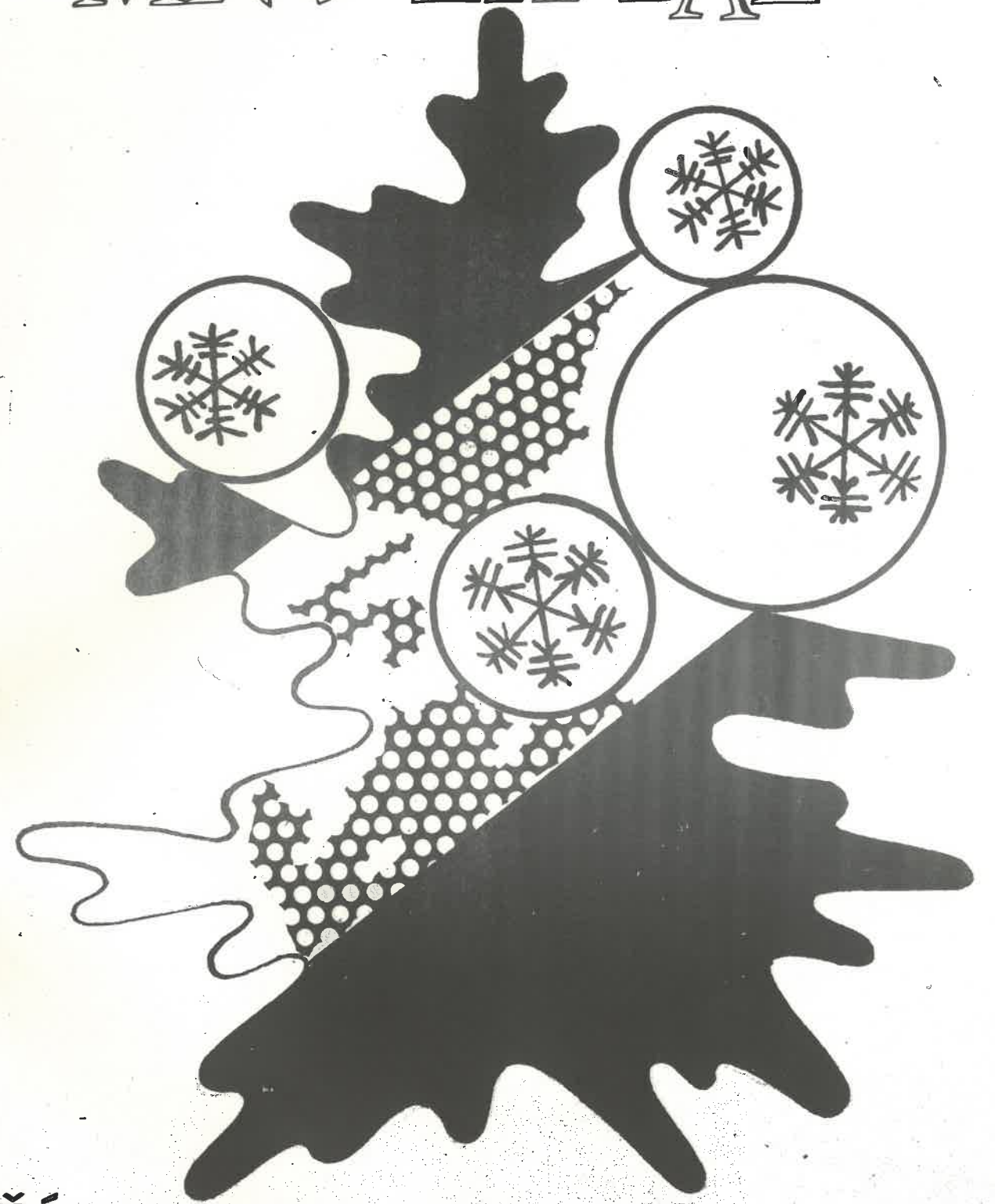

ZPRAVODAJ 4
MNV LIPTÁL

ŘÍJEN - PROSINEC 1988

Jaroslav Seifert: Píseň novoroční

Když půlnoc odbíjely
- ret ke rtu přimknutý,
zas pod větvičkou jmelí
počítám minuty.

Nový rok tiše běží,
vzpomeň si na starý!
A na radniční věži
zahráli fanfáry.

Zas říkáme si: kdyby-
s nadějí bez konce,
zas šupiny mám rybí
schované v portmonce.

Zahlédl jsem jem chlapce,
zvědavě rozsvěcel
svíčky na skořápce
a rychle poznat chtěl,

zda ta, jež jeho byla,
nezhasne do šera,
moje se překotila;
však je to pověra!

Jablka jsem se tázal
-přítul se ke mně blíž,
neboj se, neukázal
pod nožem se mi kříž.

Ať ručičky jem běží
po hodin okrajů,
za rok zas na té věži
fanfáry zahrají.

Zaměstnanci MNV v Liptále
a redakční rada přejí všem
občanům radostné vánoce
a spokojený rok 1989.

SVPT Lipta v zahraničí

Ve dnech 21.9.1988-6.10.1988 reprezentoval náš folklórní soubor Lipta na zahraničních festivalech v Nizozemsku a Belgii. Účast na festivalech byla odměnou souboru za poctivou a úspěšnou práci od ministerstva kultury ČSR.

Z Liptálu vyjel autobus ve středu 21.9.1988 ve 20 hodin směr Praha, Rozvadov, NSR, Belgie a Nizozemsko. Čtvrtek jsme strávili v západoněmeckém Norimberku. I když soubor byl v tomto městě již několikrát, teprve nyní jsme si řádně prohlédli historickou část města a zejména městské hradby.

V pátek dopoledne jsme dorazili do Amsterdamu, jednoho z největších přístavů světa. Krátkou přestávku využili účastníci zájezdu k prohlídce moře a centra města. Odpoledne jsme navštívili Naarden, kde strávil J.A. Komenský poslední léta svého života. Byli jsme v muzeu J.A. Komenského a k jeho pomníku v nadživotní velikosti položili zástupci souborů květin květy. Muzeum J.A. Komenského byla v Naardenu vybudována před 60 lety. Jarmila Pírková /Janová/-učitelka a Mirek Hajdík-ředitel ZŠ provedli zápis do pamětní knihy.

Poté jsme odjeli do prvního místa pobytu-Vijk en Aalburgu v Holandsku, kde nás hostitelé, členové folklórního souboru ubytovali ve svých rodinách. Domlouvali jsme se německy a anglicky, posunky a pomocí tužky a papíru. Naši hostitelé měli živý zájem o naši zemi, o náš život. Spát jsme šli pozdě v noci s pocitem, že jsme u dobrých přátel, u lidí, kteří se dokáží těšit z naší radosti a naopak.

V sobotu 24.9.88 jsme odjeli do nedalekého města Oud Beijerlandu, kde se konal soutěžní festival. Přítomno bylo 31 souborů z pěti kontinentů. Soubor předvedl 2 různá vystoupení a byl hodnocen na prvním místě mezi účastníky. Navíc jako jediný ze souborů obdržel od starosty města ocenění -znak města Oud Beijerlandu, jako projev uznání za mimořádné výkony, které tanečníci a muzikanti předvedli. Porotu tvořilo 8 členů včetně zástupců Afriky a Jižní Ameriky. Po dobu obou vystoupení přšelo. Vyhodnocení bylo provedeno na radnici města. Je to nepopsatelný pocit -stoupat po schodech na balkon radnice a z rukou představitelů města a festivalu přebírat ocenění nejvyšší. Vždyt každý z více než 1 000 tanečnicků, tanečnic a muzikantů si přál, aby to bylo právě jejich vedení. Je to pocit, který dokáže vyvážit stovky hodin nácvičů, potu a vypětí, stovky brigádnických hodin v areálu, v dešti a blátě i pod rozžhaveným sluncem. V dobré náladě jsme se vaceli "domů", do Weiku. V 18,45 si nás holandské pořadatelé rozebrali do svých rodin, abychom se již ve 20,15 vrátili zpět do centra, kde nás čekalo celovečerní vystoupení. Po něm nám část svého programu předvedl místní soubor Sarajevka. Zde jsme si uvědomili krásu a bohatost našeho Valašska, neboť hostitelská oblast svůj vlastní folklór nemá.

V neděli ráno jsme odjeli na druhý nesoutěžní festival. Cestou jsme navštívili města Schoten a Antverpy v Belgii a hlavní město Brusel. Ve Schoten jsme se zdrželi asi 3 hodiny u souboru Gelmel. Zde jsme byli hosty již v roce 1983, naopak belgický soubor byl naším hostem v r. 1983 a 1986. V družné besedě jsme vzpomínali na společně prožité chvíle a vyměňovali si poznatky a zkušenosti.

V Antverpách a Bruselu jsme navštívili historické části měst, v paměti nám zůstává zejména socha s useknutou rukou /symbol trestu za krádeže/, nedostavěná katedrála, jedna ze dvou věží ukončená v polovině.

Belgické festivalové Tournai nás v neděli večer přivítalo slavnostní výzdobou a atmosférou. Festivalu se kromě domácího souboru účastnily soubory:

- AWATIMAS z Bolívie
- GASRA AISLINN z Irska
- HORA AMAL HADERA z Izraele
- ILJADEA z Jugoslávie
- EDOSZ z Maďarska
- GRUPO ETNOGRAFICO z Portugalska
- Lipta - ČSSR.

Festival trval týden, kulturní produkce jsme měli jak v samotné festivalové hale, tak i v okolních městech. Několik vystoupení jsme měli ve školách, v domech důchodců. Naši průvodci byli polské národnosti, takže jazykové bariéry byly brzy překonány. Jedno z vystoupení nám předseda festivalového výboru zajistil i v městě Templeuve ve Francii. A jaký byl ohlas ve francouzském krajevém tisku? Dovolím si použít citaci: "Hudebníci, kteří dovedou hrát s pravým slovenským rytmem, často hráli jako "posedlí ďáblem", tanečníci, kteří jsou rovněž i zpěváci, herci, dokonce jsou snad i skuteční gymnasté, kroje neuvěřitelné bohatosti, které byly měněny s přesností téměř matematickou, rychlé choreografické změny, zpěvy, které ani nepotřebovaly, aby byly přeloženy, pohyby souboru uspořádané téměř na milimetr ... Lipta -to představuje velkou podívanou! Občané Templeuve bouřlivě tleskali jednomu z dosud největších souborů, který město navštívil. Celé Templeuve bylo v sále. V čele pan J.P. Félix, starosta, aby také zatleskal tomuto představení v rámci podzimního festivalu, které se stalo jedním z největších kulturních zážitků v kraji Pévete-Métautois". Tolik citát francouzského tisku.

Posledním vystoupením ve festivalovém galaprogramu v neděli 2.10. se Lipta představila svými nejúspěšnějšími čísly: Klobúcké, Fojtovský, Cigáni, Šotyšky, Lužná. Všechna vystoupení měla bouřlivý ohlas jak u publika, tak i v místním tisku. Soubor Lipta natáčela belgická televize, se členy souboru byl natočen rozhovor. Záznam byl vysílán v sobotu 1.10. večer v hlavní zpravodajské relaci belgické televize. Lipta byla označena jako nejlepší představitel autentického folklóru.

Cestou domů jsme navštívili Lucembursko a hlavní město Lucemburk. V NSR jsme měli zajištěna tři vystoupení v Dingolfingu, kde se o nás postarali členové místního folklórního souboru. Tatke tento soubor jsme navštívili již podruhé /poprvé v roce 1981/, přátelé z Dingolfingu byli v Liptále v r. 1982.

Zpět do Liptálu jsme se vrátili ráno 6. října 1988 všichni zdraví a s pocitem poctivě odvedené práce. Za 16 dnů měl soubor celkem 23 vystoupení, které shlédlo 11 000 diváků. Zájezdu se zúčastnilo 40 osob včetně tlumočnicka profesora Novotného. Vedení tvořili Hana Kovářová za MK ČR, F. Fabřici a Z. Gerža za VD Lipta Liptál. Cestu jsme absolvovali autobusem se dvěma řidiči ČSAD Vsetín - St. Martinem a L. Psotou, kteří více než 5 000 km ujeli k plné spokojenosti nás všech.

Program jednotlivých vystoupení na místě dle prostoru a publika sestavoval z nacvičených čísel programový vedoucí souboru Miroslav Ekart, muziku vedl primáš Milan Foniok.

Soubor valašských písní a tanců představuje dnes už 190 členný kolektiv. Kulturní produkce předvádí všech pět skupin /3x děti, zákl. soubor, dřívější tanečníci/. V letošním roce soubor navštívil mimo země shora uvedené Poľsko, Maďarsko a Rakousko. Celkem měl SVPT Lipta v roce 1988 doma i v zahraničí 75 veřejných vystoupení, které shlédlo téměř 70 000 diváků. Nechej, aby tato slova vyzněla jako nemístná chwála, či vytahování. Vždyt desítky tisíc lidí, které viděly Liptu hrát, tančit a zpívat, neznají a nikdy nebudou znát jednotlivé tanečníky, muzikanty. Oni vidí skupinu z malého Československa, skupinu z Moravy-Valašska, oni vidí reklamy a nápisy Lipta Liptál. A proto diplomy, uznání a ocenění v podobě potlesků patří zejména našim předkům, dělnému valašskému lidu, celé naší bohaté současnosti.

ing. Ladislav Michálek
vedoucí souboru

PS: Všem našim občanům přeji cárky a ogaři ze souboru Lipta klidné a spokojené vánoce, pevné zdraví a splnění svých cílů v roce 1989.

Své příznivce zároveň zvou na

V A L A Š S K Ý B Á L,

který se koná 25.2.1989 v prostorách nacvičného

sálu u MNV.

Myslivci žádají-informují

Každá zima přináší do naší přírody a myslivecké honitby svou krásu, ale také nepříjemné starosti a strádání zvěře, která je často odkázaná na pomoc člověka, myslivce. Každý milovník přírody se v ní rád prochází i v zimě a dá nám, myslivcům, za pravdu, že zvěř v důsledku chladu a hladu se stahuje k místům, kde najde svou potřebnou potravu, kterou v krmelcích musí za každého počasí pravidelně doplňovat každý myslivec. Je to základní povinnost a naprostá většina našich členů, členů Mysliveckého sdružení Liptál, tuto povinnost plní s láskou.

Rovněž tak opravy a budování krmných zařízení a dalšího mysliveckého zařízení umístěného daleko v lesích přináší nemalé pracovní úsilí a stojí nás mnoho volného času. O to však je bolestivější a krutější skutečnost, když někteří bezohlední vandalové úmyslně tato myslivecká zařízení poškozují a ničí. Rovněž nezdárka se stává, že isul, bez které se zvěř neobejde, je ze slanisek zcizována pro domácí zvířectvo. Tímto bezohledným jednáním člověka je myslivecká ochrana a péče o zvěř znemožňována.

Členové MS Liptál se proto touto cestou obracejí na všechny poctivé občany a žádají je o spolupráci a pomoc při tak potřebné ochraně naší zvěře. Mějme také na mysli, že zvěř v době sněhové pokrývky, která je navíc promrzlá, značně trpí poraněním běhů, když musí před člověkem a také před toulavými psy a kočkami z místa svého stanoviště prchat. Pokusme se proto zabránit rušení klidu zvěře. Za pochopení a spolupráci předem děkujeme.

Z další činnosti našeho mysliveckého sdružení stojí za pozornost namáhavá a užitečná práce myslivců při odlovu plánované, ale i neplánované zvěře včetně škodné. Ke konci listopadu tohoto roku jsme pro veřejné zásobování dodali 70 kg zvěřiny nad stanovenou povinnou dodávku. Celkem jsme takto dodali 740 kg zvěřiny-masa, které vykoupena Jednota Vsetín. Patří sem i odstřel černé zvěře-divočáků.

Pokud jde o nositele a rozšiřovatele nebezpečné nemoci-vztekliny lišky, které rády škodí i na domácím zvířectvu, ulovili jsme jich v tomto roce 14 kusů a věříme, že to není konečné číslo.

V červnu - Měsíci myslivosti, jsme zorganizovali na obou zdejších školách promítání filmů s mysliveckou tematikou. Koncem července jsme pro veřejnost uápořádali v kulturním areálu mysliveckou veselici s bohatou tombolou. Koncem měsíce září se naši členové zúčastnili exkurze do obory v Jasenné, kde kromě prohlídky jelení zvěře provedli užitečné cvičné střelby z brokovnic.

Se ctí jsme se také vypořádali s pracovními závazky a odpracovali jsme pro MNV v akci Z, dále pro Státní lesy a JZD Svornost celkem 1 184 brigádnických hodin. Kromě toho naši členové museli pro myslivost odpracovat přes 900 hodin na úkor svého volného času a rodiny. Je to jen část pracovních úkolů, které vyplývají z členství v mysliveckém svazu jako složky NF a zdaleka nejde jen o procházky přírodou a střílení zvěře, jak si to někteří občané myslí. Zaslouží si proto všichni poctiví myslivci upřímného uznání a poděkování za jejich namáhavou práci.

Závěrem proto také výbor MS Liptál upřímně děkuje manželkám a všem ostatním členům našich rodin za pochopení a za to, že jim umožní věnovat mnoho volného času svému koníčku.

Výbor MS Liptál

Naše lesy žalují...

Velkoplošné poměrně rychlé prosychání a odumírání porostů smrku, ale v poslední době i jiniých dřevin, je hoř první signály se objevily koncem 50. let. V Krušných horách způsobily lesnímu hospodářství nebývalé problémy, Zhoršení zdravotního stavu lesů má na svědomí především znečištěné ovzduší. Jako hlavní příčina poškození smrku v severní polovině Čech a Moravy je nejčastěji udáván kyslíčnický siřičitý a sloučeniny fluóru. V oblastech méně zatížených těmito sloučeninami je poškození smrku vysvětlováno hlavně účinky ozónu a oxidů dusíku.

Prvotní příčina škod t.j. znečištění ovzduší je mimo sféru lesního hospodářství a je způsobena hlavně naším palivo-energetickým systémem, jehož základ tvoří nekvalitní zdroje uhlí s vysokým obsahem síry. Lesní hospodářství může přijímat pouze taková opatření, která mohou přispět ke zpomalení nárůstu poškození, prodloužení životnosti ohrožených porostů a v nejohroženějších lokalitách se pokusit o udržení existence lesa nebo funkčně něčeho podobného. Více jsou poškozovány porosty dřevin, které si podržují olistění větší počet let /tedy dřeviny jehličnaté kromě modřínu/, porosty vyššího věku, ve vyšších polohách a na návětrných expozicích.

Podle nejnovějších údajů z roku 1987 bylo v důsledku silného poškození imisemi u nás vytěženo 38 600 ha lesa /asi 1,6 % rozlohy lesů v ČR/, dalších 0,5 % je určeno k bezprostřední likvidaci, silně je poškozeno 1,3 % porostní plochy, středně poškozeno 5,1 %, slabě poškozeno 16,6 %

a 32 % lesů tvoří porosty oslabené s prvními příznaky poškození. To znamená, že do pásma ohrožení je zařazeno celkem 56,5 % plochy lesů ČR, což představuje řádově 1 300 000 ha lesa. Nejdříve se předpokládalo, že poškození vegetace a zejména lesních dřevin znečištěním ovzduší probíhá přímo, to znamená, že přítomnost škodliviny v ovzduší bezprostředně ovlivňuje asimilační orgány a ovlivnění jejich fyziologických reakcí je rozhodující pro vznik poškození. Prudké zhoršení stavu porostů, které postihuje v současné době nejen jehličnaté ale i listnaté dřeviny však ukazují na to, že poškození nesporně souvisí i s půdními změnami. To má na svědomí nejenom průmysl a doprava, ale i činnost člověka v krajině vůbec. Znečištění ovzduší s ohledem na změny probíhající na půdě zahrnuje i vliv zemědělské výroby, emise sloučenin dusíku z povrchu zemědělských půd, emise čpavku z koncentrovaných chovů hospodářských zvířat, rozptýlené hnojivo, půdní eroze ze zemědělských půd, ap.

Škodlivé látky se dostávají do půdy několika způsoby. V řadě případů se látky, které přicházejí do ovzduší, hromadí v nadzemních orgánech rostlin, opadem se dostávají do půdy a ovlivňují její vlastnosti. Druhou nejvýznamnější cestou, kterou se látky dostávají do půdy, je volný spád u tuhých částic /prachu, popílku/ a ve srážkách /déšť s obsahem volných kyselin a prvků jedovatých těžkých kovů/. Poslední významnou formou, již se dostávají do půdy zejména plynne sloučeniny znečištěného ovzduší, je jejich přímé pohlcování čili sorpce půdním povrchem.

Rozhodující podíl na změnách vlastností půdy mají kyselá složky znečištěného ovzduší, u nás hlavně sloučeniny síry a dusíku a těžké kovy se zvýšenou jedovatostí /toxicitou/ jako olovo, kadmium, zinek, měď, arsen, rtuť, jejichž působením dochází v půdě především ke zvyšování její kyselosti, urychluje se vyplavování hlavních rostlinných živin a stopových prvků důležitých pro vývoj rostlin a konečně některé prvky se v půdě uvolňují v takových koncentracích, které jsou pro rostliny toxické.

Výsledkem těchto procesů jsou půdy podstatně kyslejší, chudší na živiny, navíc dochází k poškození kořenového systému, zejména jemných sacích kořínků, které zajišťují výživu dřevin.

Současná situace, kterou je možno označit za ekologickou katastrofu, způsobuje v lesním hospodářství velké problémy. V poškozených oblastech dochází k výraznému stoupaní jehličnatých těžeb, část dřeva nelze již zpracovat na běžné sortimenty a musí být štěpkována, dochází ke vzniku velkého množství holin, z nichž celá řada patří do kategorie těžko zalesnitelných v důsledku zabuřnění a zvýšení hladiny spodní vody, obnova lesa musí být prováděna náharními dřevinami jako je jeřáb, bříza, smrk pichlavý, modřín, protože běžné hospodářské dřeviny ve změněných a degradovaných podmínkách nemají šanci na přežití, je třeba provádět meliorace těchto odlesněných ploch odvodněním, aby se upravila hladina spodní vody, dále vápněním, aby se aspon částečně zlepšily negativní výše citované vlastnosti lesní půdy, je třeba provádět přihnojování lesních kultur a doplňovat tak chybějící živiny.

Vážné problémy vznikají i v ochraně lesa proti biologickým sùdcùm, kteří sekundárně napadají zesláblé porosty imisemiã ve změněných podmínkách se objevují i dokonce noví škùdci, kteří v minulosti jako kalamitní škùdci nebyli registrováni.

Les je pro naši společnost nejen významným zdrojem cenné suroviny, ale plní nenahraditelné funkce půdoochranné, klimatické a vodohospodářské, je nenahraditelný ve složce zeleně, bez níž není vůbec existence člověka možná. Je proto tragické a smutné, jak daleko jsme ve své bezohlednosti došli. O ochraně životního prostředí nestačí jen mluvit, je třeba jednat. Způsobené škody jenom v lesním hospodářství bude odstranovat několik lidských generací, pokud se vůbec odstranit dají a s nepoměrně vyššími náklady než byly ty, které se měly investovat včas, aby k nim vůbec v takovém rozsahu došlo.

ing. Jan Evják

O léčivých rostlinách

Výbor zahrádkářů v Liptále při své členské schůzi zajistil přednášku J.A. Zeutricha o léčivých rostlinách /bylinách/ na téma "Léčivé byliny a jejich využití". Další přednášku zajistil DV Jednota pro své členy, ale i další příznivce přednášek na téma "Přírodní léčba revmatických, onemocnění", kterou opět přednesl J.A. Zeutrich, který velmi zajímavým způsobem seznámil účastníky s nejnámějšími bylinami, jejich sběrem a jejich využitím. Mohou se jimi různá onemocnění doléčovat /dle rady lékaře/ nebo předcházet onemocněním udržováním životasprávy, dechovým cvičením, ranní rozcvičkou, apod.

Výbor zahrádkářů Vás tímto chce seznámit s pěstováním léčivých bylin na zahrádce /ve skalce/. Někdy jsou to i plevele, které neradi vidíme na našich zahrádkách - jako je např. pýr, kopřiva, jitrocel, pampeliška, sléz, popenec břechtanovitý, apod. Při sběru jdou usušit a spotřebovat. Ze semen se dají pěstovat: bazalka pravá - *ocimum basilicum*, heřmánek pravý - *matuceria chamonila*, měsíček zahradní - *calendula officinalis*, topolovka - černá - *aethacea rosea*, saturejka zahradní - *satureja hortensis*, divizma.

Víceleté léčivé byliny: kozalec - *estragon-artemisia dracunculoides*, rmen sličný, heřmánek, proskurník lékařský, *aethacea officinalis*, levandule úzkolistá - *levan. augustifolia*, libeček lékařský - *levisticum officinale*, máta peprná - *mentha piperita*, šakvěh lékařská - *saloia officinulis*, tymián obecný - *thymus vulgaris*, dále třezalka - *hypericum perforatum*, dobromysl - *origanum vulgare*, meduňka - *melissa officinalis*.

Příští přednáška s podobnou tematikou se uskuteční na jaře v roce 1989.

výbor Svazu zahrádkářů
Liptál

Z činnosti osvětové besedy

Osvětová beseda v Liptále je součástí školské a kulturní komise při MNV Liptál. Je koordinátorem kulturní činnosti mezi složkami NF, které v závěru kalendářního roku si plánují svou činnost na příští rok. Z plánu všech složek NF se podle harmonogramu sestaví jednotný plán kulturní, výchovné tělesné zájmové a branné činnosti na rok následující. Tento plán zahrnuje několik oblastí společenského, kulturního a tělovýchovného dění v obci. Na jeho obsahu se podílejí také mimoškolní výchova a vzdělávání.

Právě v této oblasti bylo v letošním roce naplánováno složkami NF devět hodnotných přednášek, uvádíme alespoň některé: "Léčivé rostliny a jejich užití", "Výchova dětí v rodině", "Správná výživa dětí školního věku". Uvedené přednášky byly svým obsahem velmi zajímavé, ale mrzí nás, že ne vždy byly navštíveny posluchači tak, jak by si jejich námět zasloužoval. Přednášková činnost je většinou plánována na zimní měsíce, kdy jsou dlouhé večery. Nejvíce kulturních a tělovýchovných i zájmově branných akcí probíhá v období května až září, protože se dá vhodně využít kulturního areálu obce. O jeho využití svědčí 16 kulturních produkcí, které ve většině případech měly dobrou úroveň.

Jistě v živé paměti je březnová akce osvětové besedy, která se uskutečnila společně se složkami NF a byla určena především ženám. Příjemné odpoledne se zasloužilým umělcem Josefem Kobrem a členy Státního divadla z Ostravy si jistě zachovaly u všech posluchaček to největší ocenění.

Jaký bude nový rok 1989 v naší obci v oblasti kulturní? To se občané brzy dozvědí, protože právě v této době se připravuje z námětů jednotlivých složek NF ucelený plán. Věříme, že v něm najde každý občan naší obce to, co by jej zajímalo.

Miroslava Sušňová
Dana Smilková
Osvětová beseda

K důchodům

Od 1.10.1988 byla provedena úprava všech důchodů zvýšením o 40,- - 140,- Kčs. Největší nedorozumění se týkalo těch důchodců, kterým byl v dřívějších letech důchod upraven jako jediný zdroj příjmu, tj. ti, kteří pobírají 1 000,- Kčs jako jedinec nebo 1 700,- Kčs manželská dvojice. Příklad ve výši /většinou 140,- Kčs/ byl připočten k původnímu starobnímu tj. bez sociálního důchodu.

Příklad: 1/manžel	950,- Kčs	/+ 140,- Kčs/	= 1 090,- Kčs
manželka	300,- Kčs	/+ 140,- Kčs/	= 440,- Kčs
celkem:			1 530,- Kčs

Sociální důchod se tedy snižuje a po 1.10.88 bude jenom 170,- Kčs /dopočet do 1 700,- Kčs/.

Příklad:2/ Jedinec měl původně 980,-Kč s a 20,-Kčs sociální důchod. Wyní dostal k 980,-Kčs přidáno 140,-Kčs, celkem tedy 1 120,-Kčs. Nejnižší hranici 1 000,-Kčs tedy má a dostal vlastně přidáno k 1.10.1988 jenom 120,-Kčs.

Další skupinu tvoří poživatelé částečných invalidních důchodů s výchovným na děti, kterým může být nejasná výplata přídatků na děti za měsíc říjen.

Pro úplnost dodáváme:

- A/ Důchod manželky je možno přiznat od 65 let věku ženy, která z vážných důvodů nepracovala a jejíž manžel má důchod nižší než 1 700,-Kčs. Pokud v obci taková žena je, ať se přihlásí.
- B/ Částečně invalidní důchod může získat i soukromý zemědělec, pokud tomu odpovídá jeho zdravotní stav.
- C/ Bude zaveden příspěvek pro vdovce, kteří pečují alespoň o jedno nezaopatřené dítě. Podmínkou je nižší příjem než 4 000,-Kčs.

Podotýkáme, že všechny důchody v obci budou do konce roku zkontrolovány a pokud zjistíme nerovnalosti, sjednáme nápravu. Přesto žádáme důchodce o upozornění na případnou chybu. Při reklamaci vezměte s sebou 2 poslední rozhodnutí z ÚDZ Praha.

D.Řezníčková
sociální komise MNV

Hodnocení prvňáčků

Od 1.zář 1988 se žáci prvních ročníků nehodnotí a neklasifikují tak jako doposud. Na konci 1.pololetí se v 1. ročníku neprovádí souhrnná klasifikace, tedy klasifikace jednou známkou, kterou byly hodnoceny všechny předměty. Na konci školního roku se provede souhrnné slovní hodnocení získaných vědomostí, dovedností a poznatků a vyjadřuje se takto:

Žák dosáhl v 1.ročníku ZŠ-velmi dobrých výsledků
-dobrých výsledků
-slabých výsledků

Jestliže žák dosáhl velmi dobrých výsledků, nebo dobrých výsledků, prospěl a postupuje do 2. ročníku. Na vysvědčení se uvede: Žák postupuje do druhého ročníku. Žák, který dosáhl slabých výsledků, neprospěl a bude opakovat ročník.

Toto hodnocení žáků má několikerou funkci, a to především funkci informativní, korekční a motivační. V prvním ročníku stojí v popředí především funkce motivační, neboť může velmi výrazně ovlivnit celkový vztah žáka ke škole a učení.

V době, kdy se po přechodu z MŠ nebo přímo z rodiny podstatně mění život dítěte, kdy dochází do školy je pro ně spojena s řadou povinností, kdy se začleňují do nových ko-

lektivů, je dítě velmi citlivé na všechny podněty, které se ho dotýkají. Touží po tom, aby v novém postavení prokázalo svoje schopnosti a také sebevědomí. K tomu nutně potřebuje, aby byl motivován, povzbuzen; Potřebuje taktní přístup pedagogických pracovníků. Každé horší hodnocení tento žák nese hůře než žáci vyšších ročníků.

Dosavadní klasifikace žáků 1.ročníku vedla k vyzdvihování schopných, rozumově vyspělých žáků z rodin, které systematicky usilují o rozvoj svých dětí. Naopak postavila do nevhodné situace děti relativně mladší, částečně vývojově opožděné a zejména děti z méně podnětného a sociálně zanedbaného prostředí. Značná část těchto dětí se v 1.ročnících povinné školní docházky obtížně vyrovnává se stanovenými výchovně vzdělávacími požadavky a nestačí tempu postupu vyspělejších spolužáků, i když se jejich se jejich výsledky v závěru školního roku zlepšují. Proto po předčasném hodnocení vznikl u těchto žáků pocit méněcennosti, objevovaly se neurozy a jiné psychické poruchy, ztrácela se chuť k učení a začínal nezájem o školu. Ukázalo se, že bude nutné navázat na přirozené hodnocení dětí v MŠ a postupně volit náročnější formy hodnocení a klasifikace.

V průběhu školního roku si učitel podle svých potřeb bude zaznamenávat úroveň žakovských projevů, aby tak mohl informovat rodiče a korigovat další postup. Pro rodiče prvňáčků to bude znamenat užší spolupráci s třídním učitelem, častější návštěvy ve škole, a to hlavně v těch případech, kde bude nutné domluvit se s třídním učitelem na dalším společném postupu, který by vedl ke zlepšení výsledků.

Co říci závěrem. Věříme, že tento nový způsob hodnocení žáků první třídy bude mít na jejich další práci ve škole kladný vliv. Vždyť k těmto závěrům dospěli jistě kvalifikovaní pedagogové s mnohaletými zkušenostmi, a tak všichni doufají, že se osvědčí.

Miroslava Sušňová
předsedkyně ŠaKK

Hodnocení souhrnných opatření v boji proti negativním jevům

Souhrnná opatření v boji proti negativním jevům v naší obci jsou zpracována do Plánu hlavních úkolů komise ochrany veřejného pořádku /dále KOVP/ pro jednotlivá hodnocená období.

Na plnění "Souhrnných opatření" se však nepodílí jen KOVP, ale většina komisí národního výboru. Jedná se zejména o dohled nad dodržováním socialistické zákonnosti, nad dodržováním základních předpisů-např. stavební zákon, občanský zákoník v oblasti mezilidských vztahů, respektování zásad ve vztahu k životnímu prostředí, ap.

KOVP zasedala r.1988 celkem 14 x a řešila 11 případů podezření z přestupků dle zákona č.60/61 Sb. Vedle tohoto členové KOVP ve spolupráci se školou a kulturní komisí zajišťovali kontroly na zábavách a kulturních akcích v roce 1988 v obci. Zde nebyly zaznamenány žádné mimořádné události. Kladně je třeba hodnotit spolupráci s PS VB a Svazem požární ochrany. Národnímu výboru ani KOVP nebyl hlášen žádný případ neoprávněného obohacování. Mimořádná pozornost je věnována konzumaci alkoholických nápojů, a to zejména při akcích v kulturním areálu.

V měsíci září došlo ke zprovoznění letního kina. Vzhledem k budování objezdu Vsetína byl k 9.10. ukončen provoz kina na Lapači. Lze předpokládat, že část diváků bude jezdit k nám, do Liptálu. S tím souvisí vedle nutnosti vybudování parkovacích ploch i zvýšená ostraha jak v samotném areálu, tak i v obci.

Každý z negativních jevů není příjemný ani pro účastníky, ani pro členy komise. Zkušenosti a poznatky napovídají, že při vzájemné ohleduplnosti lze vyřešit každý případ "doma". Chce to od každého z nás nezištný pohled, trochu tolerance a hlavně zdravý a chladný rozum.

ing.Ladislav Michálek
předseda KOVP

JUBILEA

V prvním pololetí oslaví významné životní jubileum tyto naši občané:

- 60 let oslaví: Freund Edaard, čp.207, nar.10.2.1929, Horký Vladislav, č.405, nar.30.3.1929, Chmelař Miroslav, čp.317, nar.9.5.1929, Klesková Františka, čp.85, nar.25.6.1929, Kovář Josef, čp.242, nar.13.6.1929, Laštovicová Marie, čp.198, nar.5.5.1929, Mikšík Jan, čp.108, nar.4.6.1929, Matošková Jiřina, čp.143, nar.13.4.1929, Miková Rozalie, čp.90, nar.5.6.1929, Sládečková Vlasta, čp.236, nar.6.2.1929, Štastný Ludvík, čp.369, nar.27.5.1929, Tomečková Lydie, čp.320, nar.11.6.1929, Chrobáková Sona, čp.144, nar.30.3.1929.
- 65 let oslaví: Hrtánová Marie, nar.1.6.1924, čp.140, Hajtr Jaroslav, čp.273, nar.21.3.1924, Malčík Josef, čp.56, nar.16.3.1924, Mrlina Jiří, nar.16.1.1924, čp.93, Matošková Julie, čp.87, nar.27.4.1924, Mrnůštková Emilie, čp.32, nar.7.4.1924, Smilková Anežka, čp.29, nar.20.6.1924, Vaculík Josef, čp.357, nar.4.3.1924.
- 70 let oslaví: Geržová Veronika, čp.134, nar.8.3.1919, Gerža Jan, čp.407, nar.14.6.1919, Gerža Kašel, čp.246, nar.12.3.1919, Mika Jaroslav, čp.160, nar.1.4.1919, Smilek Josef, čp.380, nar.16.2.1919, Vaculík Josef, nar.7.3.1919, čp.25, Kolomazník Pavel, čp.226, nar.5.3.1919.

75 let oslaví: Frýdl Alois, čp.279, nar.10.4.1914, Geržová Františka, čp.246, nar.24.5.1914, Mrnůštková Františka, čp.113, nar.19.2.1914, Vychopen František, čp.162, nar.29.4.1914, Valchář Jan, čp.168, nar.15.5.1914.

80 let oslaví: Frýdlová Anežka, čp.340, nar.1.5.1909, Halová Anna, čp.294, nar.12.3.1909, Chmelař Jan, čp.36, nar.3.1.1909, Žurková Rozalie, čp.158, nar.12.3.1909.

81 let oslaví: Gojtná Anežka, čp.214, nar.16.4.1908, Hruška Pavel, čp.60, nar.14.6.1908, Smilek František, čp.123, nar.28.3.1908, Smilková Františka, čp.123, nar.28.1.1908, Šimarová Rozalie, čp.146, nar.2.4.1908, Černoušek Josef, čp.74, nar.15.2.1908.

82 let oslaví: Frýdlová Františka, čp.190, nar.3.4.1907.

83 let oslaví: Talaš Jan, čp.122, nar.21.2.1906.

84 let oslaví: Vaculíková Emilie, čp.362, nar.15.3.1905.

86 let oslaví: Geržíková Veronika, čp.15, nar.23.5.1903, Geržová Marie, čp.106, nar.1.6.1903, Hajtřová Marie, čp.200, nar.21.1.1903, Škrabánková Veronika, čp.222, nar.16.6.1903, Mrnůštková Aloisie, čp.147, nar.24.6.1903.

87 let oslaví: Vaculíková Rozalie, čp.250, nar.4.6.1902.

89 let oslaví: Mrnůštková Božena, nar.11.6.1900, čp.323.

95 let oslaví: Mrnůštková Anna, čp.70, nar.1.4.1894.

Narození

Mezi Liptalany jsme přivítali tyto malé občánky: Pavel Machovský, nar.1.10.1988, čp.213, Petr Laštovica, nar.7.10.1988, čp.340, Iveta Matějů, nar.24.10.1988, čp.218, Dana Mikulcová, čp.248, nar.19.10.1988, Eva Kreplová, čp.439, nar.18.10.1988, Jan Smilek, čp.413, nar.10.11.1988.

Úmrtí

Jan Tomana, čp.248, Anežka Mrnůštková, čp.47, Milan Malota, čp.361, Josef Mrnůštků, čp.348.

UPOZORNĚNÍ REDAKČNÍ RADY

Do 15. března 1989 mají odevzdat příspěvky do Zpravodaje tyto organizace: zvláštní škola internátní, základní škola, Svaz žen, Svaz zahrádkářů, TJ Start, SPOZ, komise výstavby, zeměděl.komise, VO KSČ, MNV.